

Huvudman

Stiftelsen Söderköpings Waldorfskola
Organisationsnummer 825001-7939
styrelsen@s-waldorf.se

Ärendet

Tillsyn av Söderköpings Waldorfskola i Söderköpings kommun

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Stiftelsen Söderköpings Waldorfskola att senast **den 14 oktober 2022** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande garanterad undervisningstid och tidiga stödinsatser. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om huvudmannen inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Stiftelsen Söderköpings Waldorfskola ska vidta följande åtgärder

Garanterad undervisningstid

1. Se till att eleverna på lågstadiet garanteras den undervisningstid inom ämnet idrott och hälsa som anges i timplanen för grundskolan. Undervisningstiden på 600 timmar enligt grundskolans timplan ska fördelas med 140 timmar i lågstadiet. Undervisningstiden ska fördelas mellan årskurserna utifrån den stadiindelade timplanen. Om skolan anordnar skolans val får den garanterade undervisningstiden i bland annat idrott och hälsa minskas med 20 procent per stadie (10 kap. 5 § skollagen, 9 kap. 3 och 4 §§ skolförordningen [2011:185] och bilaga 1 till skolförordningen).

Tidiga stödinsatser

2. Se till att en särskild bedömning sker i samråd med specialpedagogisk kompetens när det utifrån användning av nationella kartläggningsmaterialet i förskoleklassen, nationella bedömningsstödet i årskurs 1 och nationella proven i årskurs 3 finns en indikation på att elever inte kommer att nå kommande kunskapskrav (3 kap. 4 och 4 a §§ skollagen).
3. Se till att om det efter en särskild bedömning, efter nationella kartläggningsmaterialet i förskoleklassen, nationella bedömningsstödet i årskurs 1 eller nationella proven i årskurs 3, befaras att en elev inte kommer att nå kunskapskraven skyndsamt planera för extra anpassningar eller göra en anmälan till rektorn för utredning av behov av särskilt stöd (3 kap. 4 § skollagen).

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen Stiftelsen Söderköping Waldorfskola en anmärkning avseende brister rörande Söderköpings Waldorfskolas arbete med kränkande behandling. Stiftelsen Söderköpings Waldorfskola ska senast **den 14 oktober 2022** vidta de åtgärder som huvudmannen bedömer är nödvändiga för att avhjälpa påtalad brist. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Beslutet om anmärkning får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser undervisning utifrån läroplanen, vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet samt trygghet.

Om ärendet

Skolinspektionen har inom ramen för en tematisk tillsyn av utbildningen på waldorfskolor inlett en tillsyn av Söderköpings Waldorfskola i Söderköpings kommun. Tillsynen omfattar skolformerna förskoleklass och grundskola.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Söderköpings Waldorfskola följer gällande bestämmelser om undervisning utifrån läroplanen, garanterad undervisningstid, tidiga stödinsatser, vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet, trygghet och kränkande behandling.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn samt rast- och lektionsobservationer den 27 januari samt 1 och 2 februari 2022. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland

annat systematiskt kvalitetsarbete, plan mot kränkande behandling, timplan, elevschema, sammanställningar efter genomförda kartläggningsmaterial i förskoleklass, bedömningsstöd i årskurs 1 samt nationella prov i årskurs 3, ordningsregler samt pedagogiska planeringar. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen). Dessa bestämmelser ligger till grund för samtliga bedömningar och åtgärder.

Föreläggande

Garanterad undervisningstid

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Söderköpings Waldorfskola har av Skolverket den 20 januari 2012 fått godkänt att undervisa i ämnet eurytmi som lokalt tillval i grundskolans årskurs 1-9. En förutsättning för ett godkännande är enligt beslutet att planen för undervisning i lokalt tillval till sitt innehåll och sin inriktning avviker från grundskolans kursplaner.¹

Av intervjuer med rektorn och lärare framgår att eurytmi är ett eget ämne men att undervisningstiden för eurytmi även räknas som undervisningstid i ämnet idrott och hälsa i årskurs 1-3. Detta framgår även av inkommen dokumentation där den totala undervisningstiden för idrott och hälsa och eurytmi är sammanslagen. Enligt skolans timplan undervisas eleverna i årskurs 1-3 på Söderköpings Waldorfskola 148 timmar sammanlagt i ämnena idrott och hälsa och eurytmi. Enligt det veckoschema som Skolinspektionen tagit del av ges eleverna i lågstadiet totalt 78 timmar undervisning i eurytmi och 72 timmar undervisning i idrott och hälsa.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att den totala undervisningstiden för varje elev i grundskolan ska vara minst 6 890 timmar. Vidare framgår att regeringen får meddela föreskrifter om fördelning av undervisningstiden (timplan) (10 kap. 5 § skollagen). Av skolförordningen framgår att bestämmelser om fördelning av den garanterade under-

¹ Skolverkets beslut i ärende dnr 42-2011:01260.

visningstiden (timplan) finns i bilaga 1 till skolförordningen (9 kap. 3 § skolförordningen). Enligt timplan för grundskolan har en elev rätt till 600 timmar idrott och hälsa i grundskolan varav 140 timmar på lågstadiet, 180 timmar på mellanstadiet och 280 timmar på högstadiet (bilaga 1 till skolförordningen).

Av timplan för grundskolan framgår vidare att 600 timmar av den totala undervisningstiden i grundskolan får användas till skolans val. Vid skolans val får antalet timmar i timplanen per stadium för ett ämne eller ämnesgrupp minska med högst 20 procent. Antalet timmar för svenska, svenska som andraspråk, engelska och matematik får dock inte minska (bilaga 1 till skolförordningen).

Skolans val får omfatta ett lokalt tillval, om Statens skolverk har godkänt en plan för undervisningen (10 kap. 4 § skollagen). Skolverket ska godkänna en plan för undervisning i lokalt tillval om den, bland annat, till sitt innehåll och inriktning avviker från grundskolans kursplaner (9 kap. 10 § skolförordningen).

Av skolförordningen framgår att huvudmannen efter förslag av rektorn ska besluta om fördelning av undervisningstiden mellan årskurserna (9 kap. 4 § skolförordningen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen och rektorn inte har säkerställt att eleverna får sin garanterade undervisningstid i ämnet idrott och hälsa i lågstadiet. Av utredningen framgår att eleverna i lågstadiet ges 72 timmar i ämnet idrott och hälsa, vilket är 68 timmar färre än de 140 timmar som ska ges enligt timplanen för grundskolan. Det är inte möjligt att såsom Söderköpings Waldorfskola har gjort räkna ihop undervisningstiden för eurytmi och undervisningstiden för ämnet idrott och hälsa. Eurytmi avviker till innehåll och inriktning från grundskolans kursplaner, inklusive kursplanen för idrott och hälsa. Att så är fallet framgår av Skolverkets beslut att godkänna eurytmi som lokalt tillval vid Söderköpings Waldorfskola. Att den totala undervisningstiden för eurytmi och idrott och hälsa är 148 timmar på lågstadiet, ändrar följaktligen inte Skolinspektionens bedömning att eleverna inte får sin garanterade undervisningstid i idrott och hälsa på 140 timmar.

Tidiga stödinsatser

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Utredningen visar att nationella kartläggningsmaterialet i förskoleklass, nationella bedömningsstödet i årskurs 1 och nationella proven i årskurs 3 genomförs på skolan. Av sammanställningen av respektive årskurs material framgår att det finns indikationer på att elever inte kommer att nå kommande kunskapskrav i årskurs 1 och 3. Under Skolinspektionens intervjuer uppger såväl lärare som rektorn att det är läraren i respektive årskurs som ser över resultaten av genomfört kartläggnings-

material, bedömningsstöd och nationellt prov och gör bedömningen av om specialpedagogisk kompetens ska kopplas in. Detta bekräftas i intervju med elevhälsan, där det framgår att specialpedagog kallas in när lärarna uppmärksammar att eleverna är i behov av stöd. Av intervju med elevhälsan framgår vidare att en särskild bedömning utifrån testerna genomförs av läraren.

Gällande kravet att vid behov för elever efter genomförda tester skyndsamt planera för extra anpassningar eller göra en anmälan till rektorn för utredning av särskilt stöd framgår följande av utredningen. En lärare berättar i intervju att om en elev ännu inte är nyfiken och har visat intresse för bokstäver och läsning kan läraren avvakta med stöd. En annan lärare uppger att frågan kring om elever ska ges särskilt stöd har med elevernas mognad att göra. Rektorn uppger i intervju att de på skolan i vissa fall kan avvakta lite för länge med stöd till elever. Detta får stöd av en representant i elevhälsan som i intervju uppger att det finns risk att de på skolan avvaktar med att sätta in stödåtgärder utifrån resultatet av kartläggningsmaterial, bedömningsstöd eller nationella prov utifrån en tanke om att det kommer att lösa sig för eleven. I intervju med elevhälsan framgår vidare att skolan är medveten om att det inte går att vänta och se om eleverna behöver stöd efter att de har kommit igenom den första sjuårsperioden, utan att de måste arbeta utifrån garantin för tidiga stödinsatser. Skolan befinner sig i en pågående process, där de arbetar med att personalen ska ha samsyn.

Rättslig reglering

Enligt skollagen ska det göras en särskild bedömning av en elevs kunskapsutveckling i förskoleklassen och lågstadiet, om det utifrån användning av ett nationellt kartläggningsmaterial, ett nationellt bedömningsstöd eller ett nationellt prov finns en indikation på att eleven inte kommer att nå de kunskapskrav i svenska, svenska som andraspråk och matematik som ska uppnås för årskurs 1 eller 3 (3 kap. 4 § skollagen).

Vidare framgår av skollagen att ansvarig förskollärare eller lärare ska samråda med personal med specialpedagogisk kompetens vid en särskild bedömning. Sådant samråd behöver inte genomföras om den ansvariga förskolläraren eller läraren har specialpedagogisk kompetens (3 kap. 4 a § skollagen).

Om det efter en sådan bedömning kan befaras att eleven inte kommer att uppnå de kunskapskrav som anges där ska det skyndsamt planeras för extra anpassningar eller göras en anmälan till rektorn om utredning om behov av särskilt stöd (3 kap. 4 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med garantin för tidiga stödinsatser. En särskild bedömning vid indikation på att elever inte kommer

att nå kommande kunskapskrav ska ske i samråd med specialpedagogisk kompetens. Utredningen visar att detta inte görs på Söderköpings Waldorfskola. I intervju med både lärare, rektorn och elevhälsan framgår att respektive lärare arbetar utifrån resultatet av testerna och att specialpedagogisk kompetens kopplas in först när lärarna bedömer att det behövs.

Skolinspektionen bedömer vidare att det finns brister i skolans arbete att, såsom skollagen kräver, skyndsamt planera för extra anpassningar eller göra en anmälan till rektorn för utredning av behov av särskilt stöd för de elever som utifrån vad resultaten av kartläggningsmaterial, bedömningsstöd eller nationellt prov visar behöver det. Av intervju med både lärare, rektorn och elevhälsan framgår att stödinsatser för eleverna ibland avvaktas i väntan på att mognad eller nyfikenhet ska utvecklas hos eleverna, detta trots att eleverna visar låga resultat på testerna. Därmed finns det en risk för att tidiga stödinsatser inte sätts in för de elever som kan vara i behov av stöd.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Stiftelsen Söderköpings Waldorfskolas verksamhet vid Söderköpings Waldorfskola uppfyller inte författningarnas krav vad gäller garanterad undervisningstid och tidiga stödinsatser. Det finns därför skäl att förelägga Stiftelsen Söderköpings Waldorfskola att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Anmärkning

Kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervju med lärare framgår att de hanterar uppkomna kränkningar men att de inte anmäls till rektorn såvida det inte handlar om en kränkning av allvarigare karaktär eller om kränkningen inte går att lösa. Även elevhälsan uppger att personalen på skolan reder ut kränkningar och att det är de kränkningar som är av allvarlig karaktär eller som är långvariga som anmäls till rektorn. Rektorn uppger i intervju att mindre allvarliga kränkningar som sker inte anmäls och kränkningar då således inte heller utreds.

Rättslig reglering

Av skollagen följer att en lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden (6 kap. 10 § skollagen).

Av förarbetena framgår att med kränkande behandling avses ett uppträdande som utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen kränker en elevs värdighet. För att säkerställa att bestämmelserna om skyldighet att utreda uppgifter om kränkande behandling och att vidta åtgärder blir tillräckligt effektiva behövs bestämmelser om anmälningsplikt för rektorer, lärare och övrig personal. Huvudmannen måste få kännedom om uppgifterna för att utredning ska kunna inledas och eventuella åtgärder vidtas (prop. 2009/10:165 s.331 f.).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att personal på skolan brister i anmälningskyldigheten till rektorn när de får kännedom om att en elev upplever sig utsatt för kränkande behandling. Detta medför att huvudmannen inte får kännedom om alla kränkningar och därmed inte kan ta sitt ansvar att skyndsamt utreda och vidta de åtgärder som krävs för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Val av ingripande

Skolinspektionen får i stället för att meddela ett föreläggande tilldela en huvudman som står under dess tillsyn en anmärkning vid mindre allvarliga överträdelser av vad som gäller för verksamheten (26 kap. 11 § skollagen). Huvudmannen är då skyldig att inom viss tid åtgärda de brister som föranlett anmärkningen. Stiftelsen Söderköpings Waldorfskolas verksamhet vid Söderköpings Waldorfskola uppfyller inte författningarnas krav vad gäller kränkande behandling. Utredningen visar dock att personalen hanterar de situationer som uppstår, en bild som eleverna i intervju ger uttryck för att dela. Vidare finns det rutiner för anmälan av kränkande behandling i skolans plan mot kränkande behandling. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen bristerna som mindre allvarliga och finner därför skäl att tilldela Stiftelsen Söderköpings Waldorfskola en anmärkning.

Områden utan konstaterade brister

Undervisning utifrån läroplanen

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har genomfört intervjuer med lärare, personal i elevhälsan och rektorn samt genomfört lektionsobservationer.

Rättslig reglering

Utbildningen inom skolväsendet syftar till att elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden (1 kap. 4 § skollagen). Utbildningen inom skolväsendet ska vara likvärdig inom varje skolform oavsett var i landet den anordnas (1 kap. 9 § skollagen). För varje skolform ska gälla en läroplan som utgår från bestämmelserna i skollagen (1 kap. 11 § skollagen). I skollagen anges vilka ämnen undervisningen i grundskolan ska omfatta (10 kap. 4 § skollagen). För varje ämne finns en kursplan (10 kap. 8 § skollagen). Kursplanerna innehåller respektive ämnes syfte, centrala innehåll och kunskapskrav (Lgr 11, 5 Kursplaner).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har genomfört intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn samt genomfört rast- och lektionsobservationer.

Rättslig reglering

Enligt skollagen ska utbildningen vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet (1 kap. 5 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att Stiftelsen Söderköpings Waldorfskola brutit mot bestämmelserna när det gäller att undervisningen ska bedrivas utifrån vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Trygghet

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har genomfört intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn samt genomfört rast- och lektionsobservationer. Skolinspektionen har även tagit del av ordningsregler, plan mot kränkande behandling samt systematiskt kvalitetsarbete.

Rättslig reglering

Enligt skollagen ska utbildningen utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet (5 kap. 3 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslutet har fattats av utredaren Hanna Kindén.

Utredaren Helena Lanver har varit föredragande i ärendet.

I ärendets slutliga handläggning har även utredaren Alexander Aleryd och undervisningsrådet Joakim Öberg medverkat.